

ANTI-PEST PROTOCOL

2021 - 2023

ZUID
WEST
COLLEGE

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

Waarom een anti-pestprotocol? Blz. 3

Definitie (digitaal) pesten

Wat is pesten? Blz. 4

Hoe kan pesten zich uiten? Blz. 4

Wat is digitaal pesten? Blz. 5

Regels voor sociaal verkeer

Hoe gaan we met elkaar om op het Zuid-West College Blz. 6

Preventie aanpak

Hoe signaleer je pesten op school? Blz. 7

Curatie aanpak

Vijfsporen aanpak Blz. 8

Taken docent bij pesten Blz. 9

Taken OOP bij pesten Blz. 9

Taken mentor bij pesten Blz. 10

Taken APC bij pesten Blz. 10

Taken Coördinator Passend Onderwijs Blz. 11

Taken leerlingcoördinator Blz. 11

Aangiftebeleid bij pesten Blz. 12

Bij wie kun je terecht Blz. 13

Bijlage 1 Blz. 14

Bijlage 2 Blz. 17

Bijlage 3 Blz. 19

Bijlage 4 Blz. 20

Bijlage Checklist pestaanpak Blz. 22

INLEIDING

WAAROM EEN ANTI-PEST PROTOCOL?

Voor een veilige school waarin, de leerlingen zich veilig en thuis voelen is het wel zo gepast dat een anti-pestprotocol op een school aanwezig is. Een protocol is een gedragsovereenkomst, in de vorm van een aantal uit te voeren stappen. Zo is dit protocol ook een overeenkomst waar docenten, ouders en leerlingen zich aan moeten houden om pesten te voorkomen op het Zuid-West College.

Vanaf 1 augustus 2015 zijn alle scholen verplicht om een anti-pest coördinator op school werkzaam te hebben die het anti-pestprotocol zorgvuldig naleeft. De onderwijsinspectie heeft op alle scholen een beroep gedaan om het pestprotocol te laten voldoen aan een aantal criteria 's. Het moet voor iedereen duidelijk, leesbaar en uitvoerbaar zijn. De antipestcoördinator is voor ouders, leerlingen en medewerkers zichtbaar en goed bereikbaar. De schoolleiding maakt in de schoolgids duidelijk wie welke taken heeft bij pesten.

Het Zuid-West College is een anti-pest school waarin veel aandacht wordt besteed aan pesten. Pesten is een serieus probleem op veel scholen. Op het Zuid-West College is pesten ook een serieus probleem, waar wij veel aandacht aan besteden. Wij willen onze leerlingen een veilig klimaat bieden waarin elk kind de kans krijgt om zich te ontwikkelen en terug kan kijken op een leuke schoolcarrière. Docenten, onderwijsondersteunend personeel en de directie van het Zuid-West College zullen alle leerlingen helpen om dit proces te bewaken. Ons anti-pestprotocol is daarbij ondersteunend en is bedoeld voor alle personeelsleden, leerlingen en ouders. In dit protocol worden de verschillende vormen van pesten benoemd, wat pesten inhoudt, wat de aanpak is, wat de signalen zijn van pesten en tot slot wie er betrokken raken wanneer er sprake is van pesten.

Op het Zuid-West College wordt gesproken over gepeste en pester. Het is van belang om deze termen te gebruiken omdat de term pesten op zich al een negatief effect heeft op kinderen en we willen daarom de termen "slachtoffer" en "dader" niet gebruiken.

Leerlingen die gepest worden zijn gevoelig voor vriendschapsrelaties. Ze vinden het moeilijk om vriendschappelijk relaties aan te gaan met andere kinderen. Het is voor kinderen van belang dat ze vrienden hebben op school, zodat ze zich kunnen blijven ontwikkelen. Wanneer leerlingen gepest worden, kan dit gesignaleerd worden door medewerkers en ouders. De mentor en de ouders merken dat er gedragsproblemen ontstaan en de leerprestaties achteruit gaan. Wanneer een kind stil of teruggetrokken is, negatieve aandacht van zijn klasgenoten trekt, aan het spijbelen is, dan moet een ouder of een mentor deze signalen serieus nemen en hierop doorvragen bij het kind.

Tot slot kunnen we vermelden dat pesten niet volledig uit te sluiten is, maar we kunnen als Zuid-West College er wel voor zorgen dat we pesten voorkomen en dat we er met zijn allen voor verantwoordelijk zijn dat de leerlingen in een veilige sfeer naar school kunnen komen. Het nemen van deze verantwoordelijkheid wordt ook van ouders verwacht.

DEFINITIE (DIGITAAL) PESTEN

Wat is pesten?

We spreken van pesten als iemand regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt door een ander. Pesten is een vorm van agressief gedrag en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Hierbij is de betrokken persoon, die wordt aangevallen, vernederd en beledigd, machteloos. Pesten kan zowel online als offline plaatsvinden. Pesten zorgt ervoor dat er geen veilig klimaat is en dat de gepeste zich niet meer geaccepteerd en veilig voelt. Een klimaat waarin gepest wordt tast iedereen aan. Wanneer er in een klas gepest wordt, kunnen alle leerlingen in die klas een potentiële pester of gepeste leerling worden. Dit zorgt dan weer voor een onveilig klimaat binnen een klas en een school. Het Zuid-West College vindt het dan ook belangrijk om pestgedrag tegen te gaan en pestincidenten serieus te nemen.

Kinderen kunnen vaak niet het onderscheid maken tussen pesten en plagen. Plagen is echter iets heel anders dan pesten. Bij plagen gaat het om twee personen die een spelletje spelen en grappen met elkaar te maken. Er is dus dan geen sprake van vernedering, bedreiging of intimidatie.

Hoe kan pesten zich uiten?

Pesten kan zich op diverse manieren uiten.

- Met woorden; schelden, bijnamen, gemene briefjes schrijven.
- Lichamelijk pesten; trekken aan kleding, duwen, slaan.
- Achtervolgen, opjagen en achterna lopen
- Uitsluiten; doodzwijgen, negeren, er niet bij mogen horen.
- Stelen en vernielen van andermans eigendom.
- Afpersing; dwingen geld of spullen af te geven.

Wat is digitaal pesten?

Digitaal pesten komt steeds vaker voor. Leerlingen zijn actief op Social Media en kunnen hier misbruik van maken. Uit onderzoek blijkt dat ruim 11 procent van de jongeren tussen de 15 en 18 jaar in 2014 geconfronteerd werd met digitaal pesten. Het is daarom cruciaal dat de school hierover zijn schoolregels heeft. Doordat er op scholen steeds meer gebruik wordt gemaakt van digitale lesmaterialen en de leerlingen steeds meer gebruik maken van smartphones stellen we op het Zuid-West College het volgende.

Geluids- en beeldopnamen mogen op de terreinen van de school of tijdens schoolactiviteiten alleen met instemming van betrokkene(n) gemaakt worden. Beeld- of geluidsmateriaal dat onder schooltijd of tijdens schoolactiviteiten is opgenomen, mag niet worden vertoond aan derden tenzij hiervoor uitdrukkelijk toestemming is verleend door de schoolleiding. Overtreding hiervan kan tot een maatregel van school leiden.

Als school heb je het recht om aangifte te doen wanneer een pester een blootfoto van de gepeste op Social Media plaatst. Wanneer de gepeste geen aangifte durft te doen, kan de school ervoor kiezen om zelf aangifte te doen in het kader van “kinderporno”. Sommige vormen van digitaal pesten zijn strafbaar. Digitaal pesten is niet altijd zichtbaar in de klas of op school, maar de gevolgen er van wel. Er wordt in dit protocol nog verder op ingegaan hoe je digitaal pesten kan aanpakken door middel van “**de code voor sociaal media gebruik bij pesten**”.

REGELS VOOR SOCIAAL VERKEER

Hoe gaan we met elkaar om op het Zuid-West College?

1. We luisteren naar elkaar en respecteren en helpen elkaar.
2. We gaan op een positieve manier met elkaar om.
3. We zorgen samen voor een veilige en schone school.
4. We zijn op tijd in de les.
5. We gebruiken onze mobiele telefoons alleen met toestemming.
6. We zijn zuinig op spullen.
7. We zorgen dat ons werk op tijd in orde is.
8. We hebben onze jas uit in de les en pet af in de school.
9. We zijn zowel binnen als buiten ambassadeurs van onze school.
10. We komen afspraken na.

PREVENTIEAANPAK

Om een preventieve aanpak te hebben tegen pesten is het van belang dat pesten door iedereen op school serieus genomen wordt. Het anti-pestprotocol wordt gedragen door de docenten, het MT en het onderwijs ondersteunend personeel. Hieronder een aantal activiteiten die een mentor kan doen om pesten te voorkomen:

Bijlage 1 “eerste hulp bij cyberpesten” kun je gebruiken wanneer je als mentor merkt dat er in je klas een omslag is van plagen naar pesten via Social Media.

Bijlage 2 “eerste hulp bij pesten” kun je gebruiken wanneer er voor het eerst sprake is van pesten in de klas.

Bijlage 3 “De puzzelstukjes van..” kun je als mentor gebruiken, wanneer je signaleert dat de groepsvorming in een klas niet zo goed gaat.

Bijlage 4 “Tips voor een positieve groep” kun je als mentor gebruiken voor het begin van het schooljaar. Je kunt investeren in een “positieve groep” zodat je al veel gedragsproblemen kan voorkomen.

Bijlage 5 “voorlichting APC” geeft tips die je in de jaarplanner kunt verwerken als organisatie. Bijvoorbeeld de week tegen pesten en de week van respect. Alle klassen kijken tijdens de week van pesten een film over pesten en de docenten worden door de APC gefaciliteerd om werkvormen uit te voeren tijdens deze week.

Hoe signaleer je pesten op school?

Mogelijke signalen bij de gepeste leerling:

- Stil/teruggetrokken
- Trekt negatieve aandacht van klasgenoten
- Blijft hangen in de klas (in de buurt van volwassenen in de school)
- Geen vrienden
- Alleen gaan/staan/zitten in en om school
- Lichamelijke klachten
- Niet naar school willen/spijbelen
- Kelderende schoolresultaten
- Verwondingen
- Vernielde/ontvreemde spullen
- Wekt irritaties op bij docenten en medeleerlingen
- Agressief gedrag

CURATIE-AANPAK

5 sporen aanpak

Een klassieke ingreep bij pesterijen is de pester op de kop geven en de gepeste leerling troosten. Uit onderzoek van Dan Olweus naar pesten op scholen, bleek dat bij pestgedrag meer partijen betrokken zijn dan alleen de pester en de gepeste. Er zijn ook omstanders die het pesten laten gebeuren of zelfs stimuleren. Hierdoor wordt pesten als een groepsproces gezien!

De vijf sporen aanpak van der Meer ziet er als volgt uit (Van der Meer, B (1990) De vijfsporenaanpak van pesten. Geraadpleegd op 21 maart 2017, http://www.bobvandermeer.info/index.php?option=com_content&task=view&id=213&Itemid=78)

1. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt:
 - Naar de leerlingen luisteren en zijn probleem serieus nemen.
 - Met de leerling overleggen over mogelijk oplossingen en hier samen aan werken.
 - Indien nodig de leerling deskundig hulp bieden bijvoorbeeld “rots en water” training.
 - De leerlingen monitoren en de het pesten in de gaten houden.
2. De pester begeleiden:
 - Met de leerling bespreken wat pesten voor een ander betekent.
 - De leerling helpen om op een positieve manier de sociale contacten te onderhouden met andere medeleerlingen.
 - De leerling herinneren dat hij/zij zich aan de schoolregels moet houden.
 - Grenzen stellen en daaraan consequenties verbinden.
3. De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:
 - Met de leerlingen uit de klas praten over pesten en hun eigen rol hierin.
 - De klasgenoten betrekken bij het zoeken naar een oplossing om het pesten te stoppen in de klas of op school en hun hierin een belangrijke rol geven.
4. De ouders van de gepeste en de pesters en meelopers betrekken bij de aanpak:
 - Ouders die zich zorgen maken op school uitnodigen en over pesten praten.
 - Ouders op de hoogte houden van pestincidenten waar hun kind(eren) bij betrokken is geweest.
 - Informatie en advies geven over pesten en welke mogelijkheden er hiervoor zijn (aangiftebeleid).
 - Met ouders samenwerken om het probleem pesten aan te pakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
 - Indien nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.
5. Ondersteuning voor personeel om adequaat pesten tegen te gaan:
 - De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen en personeel.

- De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en over het aanpakken van pesten in de eigen groep en op de eigen school.

TAKEN DOCENT BIJ PESTEN

Zoals al eerder in dit protocol is vermeld zijn alle volwassenen op het Zuid-West College ervoor verantwoordelijk om pesten op school te voorkomen.

Taken van docenten:

- De docent is op de hoogte van de “mogelijke signalen van pesten”
- De docent houdt bij hoe vaak de mogelijke signalen van pesten voorkomen.
- Wanneer de leerling structureel één van deze signalen afgeeft en dit valt op bij de docent, dan meldt hij/zij dit meteen bij de mentor.
- De docent houdt de sfeer in de klas in de gaten.
- De docent vraagt eerst bij de leerling na of er sprake is van pesten.

TAKEN OOP BIJ PESTEN

Het onderwijsondersteunend personeel hoort en ziet veel in de school. Ze bewaken de veiligheid in school en hebben een aparte band met de leerlingen waardoor ze sneller een toegang hebben tot het kind.

Op het Zuid-West College bestaat het OOP uit; conciërge, receptioniste, onderwijsassistent, het ondersteuningsteam, stagecoördinator en het decanaat. Al deze mensen zijn er voor de leerlingen, docenten en ouders.

Taken van OOP:

- Toezicht houden tijdens pauzes en tussenuren.
- Zijn op de hoogte van “mogelijke signalen van pesten”.
- Wanneer de leerling structureel één van deze signalen afgeeft en dit valt op bij het OOP, dan meldt hij/zij dit meteen bij de mentor.
- De pestcoördinator en de Coördinator Passend Onderwijs bewaken het proces en vragen na of er verandering is bij pesten.

TAKEN MENTOR BIJ PESTEN

De mentor is de eerste aanspreekpunt op school voor leerlingen, ouders en docenten. Wanneer een pestincident door docenten of het OOP wordt gesignaleerd moet dit direct aan de mentor gemeld worden.

Taken van mentor:

- Wanneer de mentor te horen krijgt dat er een leerling in zijn klas gepest wordt, is de eerste stap een gesprek aangaan met de gepeste om zo te checken of er daadwerkelijk gepest of geplaagd wordt. Als er sprake is van pesten, organiseert de mentor een gesprek tussen gepeste en pester. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in het eerste gedeelte (de W's) van bijlage "checklist pestaanpak".
- De mentor neemt contact op met de ouders van de gepeste en de pester.
- De mentor meldt het pestincident aan de leerlingcoördinator en aan de APC.
- De mentor bespreekt met de gepeste de aanpak.
- De mentor informeert de collega's van het pestincident door dit in Magister te noteren, zodat iedereen hiervan op de hoogte is en het in de gaten kan houden.
- Indien het pestgedrag zich herhaalt, meldt de mentor dit bij de leerlingcoördinator en aan de APC. Deze zullen dan een gepaste sanctie of maatregel treffen naar de gepeste toe. De gemaakte afspraken worden met de pester en de ouders besproken.

APC BIJ PESTEN

De antipestcoördinator coördineert alle activiteiten rondom het beëindigen van een peestsituatie op school op het gebied van aanpak en onderzoek, begeleiding en hulpverlening.

Taken van de antipestcoördinator:

- Herkenbaar aanspreekpunt voor ouders die ontevreden zijn over pestaanpak van school.
- Zorgt voor systematische en structurele aanpak om pestgedrag op school te stoppen door het inschakelen van docenten, mentoren, Coördinator Passend Onderwijs en schoolleiding.
- Geeft advies aan mentoren om pesterijen in de klas te stoppen.
- Geeft adviezen voor een positief klassenklimaat. Dit kan zowel preventief plaatsvinden als wanneer er gepest wordt in de klas.
- Geeft tools aan mentoren welke werkvormen geschikt zijn voor een pestincident.
- Monitort of het pestgedrag is gestopt in de klas waar gepest werd, mentor koppelt dit terug aan de APC.
- De APC ziet toe op de naleving van het anti-pestprotocol.

- De APC schakelt indien nodig externe partijen in, zoals politie en andere hulpverlenende instanties.
- De APC schakelt indien nodig de Coördinator Passend Onderwijs in.

TAKEN COÖRDINATOR PASSEND ONDERWIJS

De Coördinator Passend Onderwijs is vanaf het begin in beeld bij een pestincident. Hij/zij moet altijd op de hoogte worden gebracht van hoe het pestincident wordt aangepakt.

Taken Coördinator Passend Onderwijs:

- De CPO organiseert individuele begeleiding voor leerlingen met persoonlijke problemen die schoolprestaties en schoolomgeving beïnvloeden door pesten.
- Begeleidt mentor bij aanpak klassenklimateit.
- Betreft indien nodig de Schoolmaatschappelijk Werker, die vervolgens kan doorverwijzen naar hulpverlenende instanties. Dit kan zowel de pester als de gepeste betreffen.
- Begeleidt en ondersteunt klagers bij het aanklaarten en behandelen van hun klacht over onvoldoende ingrijpen bij pesterijen.

TAKEN LEERLINGCOÖRDINATOR

De leerlingcoördinator wordt altijd door de mentor op de hoogte gebracht wanneer een pestincident plaatsvindt. Hij/zij wordt ingeschakeld wanneer het pestgedrag zich herhaalt.

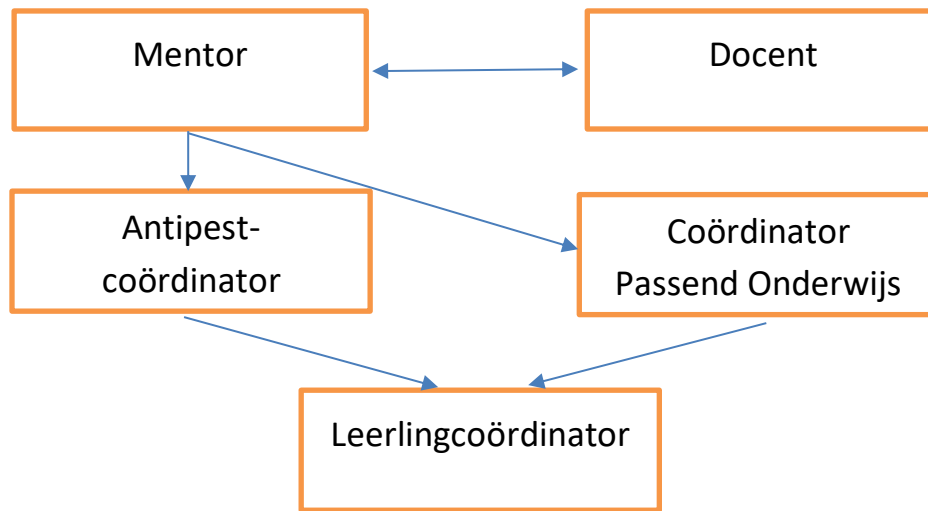
Taken Leerlingcoördinator:

- De leerlingcoördinator neemt de rol van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag.
- De leerlingcoördinator waarschuwt de pester en brengt ouders van herhaling op de hoogte. Dit kan zowel telefonisch als schriftelijk.
- De leerlingcoördinator legt de sanctie/maatregelen van pesten op aan de pester en licht dit toe aan de ouders. Mogelijke sancties kunnen oplopen van nablijven tot een schorsing.
- De leerlingcoördinator informeert alle betrokkenen over de genomen maatregelen.

AANGIFTEBELEID BIJ PESTEN

Het is altijd mogelijk een gesprek aan te vragen met de wijkagent. In sommige gevallen kan school ouders/verzorgers adviseren om aangifte te doen bij de politie. Wanneer er sprake is van een strafbaar feit kan de leerling samen met zijn ouders/verzorgers aangifte doen. Wanneer er aangifte gedaan wordt, zal de politie om bewijsmateriaal vragen. Verzamel dus bewijsstukken, maak foto's of schermafbeeldingen.

BIJ WIE KUN JE TERECHT?

BIJLAGEN

Bijlage 1: “eerste hulp bij cyberpesten”

Whatshappy (7-13 jaar)

De les WhatsHappy maakt de problemen met chatten bespreekbaar en daagt leerlingen uit afspraken te maken over hoe ze fatsoenlijk met elkaar omgaan. De afspraken zetten ze in een poster, die kan worden ophangen aan de muur of op het prikbord.

<http://miinkindonline.nl/sites/default/files/uploads/l-es WhatsHappy O.pdf>

Instagrapp (7-13 jaar)

Kinderen omarmen de app Instagram massaal en gebruiken het ook om met elkaar te chatten. Helaas gaat het soms ook mis met kwetsende opmerkingen onder foto's. Met deze les maakt u het gedrag op Instagram bespreekbaar en houdt u het gezellig op Instagram en in de klas.

<http://miinkindonline.nl/sites/default/files/uoloads/lestip%20instagrapp O.pdf>

PESTPIRAMIDE DIGITAAL PESTEN (VO-ONDERBOUW)

De Pestpiramide digitaal pesten

De Pestpiramide digitaal pesten is een hulpmiddel om digitaal pesten in de klas aan de orde te stellen. Leerlingen denken spelenderwijs na over de verschillende vormen van digitaal pesten en gaan hierover met elkaar in gesprek. Dit doen zij door gebruik te maken van kaarten met daarop verschillende vormen van digitaal pesten. De Pestpiramide digitaal pesten is op een eenvoudige wijze in te zetten. Een korte handleiding is bijgesloten. Een spel is voldoende voor een klas van 20/30 leerlingen.

www.pestweb.nl

IT'S UP TO YOU (VO)

It's up to you: discussiestarter voor in de klas It's up to you is een interactieve film die als discussiestarter wordt ingezet op scholen VO om jongeren bewust te maken van hun rol als individu en als klas in cyberpesten. Kijkers bepalen zelf de keuzes van de hoofdpersoon en creëren daarmee hun eigen persoonlijke verhaal, waardoor ze direct de gevolgen van hun acties ervaren.

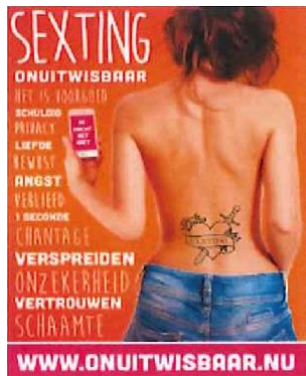
www.itsuptoyou.nu

Sexting is onuitwisbaar

Campagne rondom het thema sexting. Als beeldmerk voor de campagne hebben de changemakers van WE CAN Young Tilburg gekozen voor een tatoeage. Die is net als sexting onuitwisbaar. Veel jongens en meiden staan er namelijk niet bij stil dat het versturen van een sexy foto of filmpje naar een vriendje of vriendin veel schade kan veroorzaken. De foto of het filmpje kan in 1 seconde gedeeld en verspreid worden. Wanneer het eenmaal op internet staat, kan dit je voor altijd blijven achtervolgen.

www.onuitwisbaar.nu

Bijlage 2: “eerste hulp bij pesten”

PESTPIRAMIDE (BO EN VO-ONDERBOUW)

De Pestpiramide is een hulpmiddel om pesten in de klas aan de orde te stellen. Leerlingen denken spelenderwijs na over de verschillende vormen van pesten en gaan hierover met elkaar in gesprek. Dit doen zij door gebruik te maken van kaarten met daarop verschillende vormen van pesten.

De Pestpiramide is op een eenvoudige wijze in te zetten. Een korte handleiding is bijgesloten.

Een spel is voldoende voor een klas van 20/30 leerlingen.

Bestellen: www.pestweb.nl

DVD ‘SPIJT’ BO-BOVENBOUW EN VO-ONDERBOUW)

Jochem voelt zich ongelukkig in de tweede klas. Hij is het mikpunt van getreiter.

Klasgenoot David doet er niet aan mee, maar hij durft ook niet voor Jochem op te komen. De mentor grijpt ook niet in.

Jochem lijkt zich niets aan te trekken van de pesterijen. Maar op een ochtend krijgt de klas van Jochem van de rector te horen dat Jochem na de klassenavond niet is thuisgekomen. David voelt zich schuldig. Waarom heeft hij zijn mond nooit opgedaan? Samen met een vriendin gaat hij Jochem zoeken om te zeggen dat het hem spijt.

Bestellen: Leerlingenwerkboek en docentenhandleiding via www.zornweb.nl

FILM "BEN X' (VO)

De film is gebaseerd op een waargebeurd verhaal, In Gent pleegde Tim zelfmoord door van het Gravensteen te springen omdat hij op school gepest werd. Het pesten in combinatie met het syndroom van Asperger, een autismespectrumstoornis, zou deze jongen tot waanzin gedreven hebben, bleek uit de afscheidsbrief die Tim schreef aan zijn moeder.

[www.benx.be\(ndl/downloads.asp](http://www.benx.be(ndl/downloads.asp)

Trailer: <https://www.youtube.com/watch?v=eMIJWB4Bnlc>

(G)EEN ROZE BRIL; STOP VENIJNIGE MEISJES IN HET VO

Een praktische verzameling bestaande uit informatie over meidenvenijn en werkvormen om de venijnige meisjes in de klas aan te pakken. En dat is niet een kwestie van een les(senserie) of een project en daarna over tot de orde van de dag. Meidenvenijn vraagt permanente aandacht van docenten en mentoren.

Docenten en mentoren die meidenvenijn zien en willen aanpakken, kunnen uit dit praktische lees-, kijk- en doeboek informatie en inspiratie putten. Met een knipoog naar een ouderwets vakantieboek.

Bestellen: www.tenbrinkuitgevers.nl

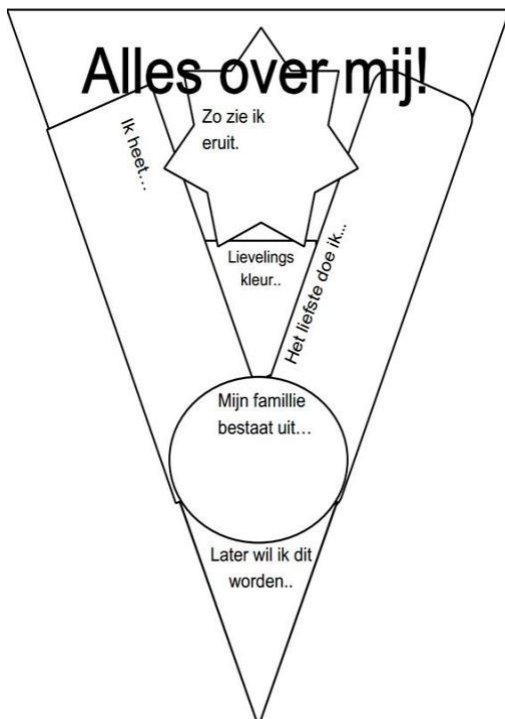

WWW.STOELTJESDANS.NL

Een gratis tool om het sociaal klimaat in de klas in kaart te brengen. Maak eenvoudig een nieuwe klasindeling op basis (een van) deze doelen:

- *ondersteunen gepeste leerling
- *verbeteren negatieve relaties tussen leerlingen
- *versterken positieve relaties tussen leerlingen
- *ondersteunen sociaal zwakke leerling

Bijlage 3: “De puzzelstukjes van..”

Bijlage 4: “Tips voor een positieve groep”

Investeren in een “positieve groep” voorkomt veel gedragsproblemen. Hoe kun je jouw klas positief beïnvloeden?

- Trek voor deze beginfase de eerste twee weken van het schooljaar uit. Het werk komt in deze periode op de tweede plaats. Eerst het groepsproces de goede kant op sturen. Dat betaalt zicht in de rest van het jaar terug.
- Laat zelf voorbeeldgedrag zien: modellen
- Begin in de formingfase al met de norming. In het begin van het groepsproces kun je zorgen dat de groep tot positieve normen komt. Dit doe je onder andere door te praten over wat “goed” is in de klas en door dat goede voor te doen.
- Maak samen met je klas de groepsregels. Je hoeft niet bang te zijn dat “jouw” regels daar niet tussen zullen staan. De meeste leerlingen hechten aan houden dezelfde randvoorwaarden als de leerkracht.
- Hang de regels zichtbaar op en laat iedereen, dus ook de leerkracht, de groepsregels ondertekenen.
- Oefen en bespreek de afgesproken regels, verwijst er expliciet naar en houd alle ondertekenaars er aan.
- Werk veel aan groepsopdrachten. Doe dit in wisselende groepjes en stel steeds zelf die groepjes samen. Zo voorkom je groepjes binnen de groep. De groepsopdrachten worden altijd gezamenlijk afgesloten.
- Zorg dat dit werk alleen te maken is door samen te werken en bespreek na afloop het werk altijd plenair. Kijk daarbij vooral naar het proces. Wat ging goed? De resultaten komen later wel.
- Bespreek elke week even de sfeer. Trek tien minuutjes uit om de positieve dingen van die dag te noemen. Laat de negatieve bewust achterwege. Zo gaan de leerlingen met een goed gevoel naar huis. Zorg ervoor dat niet alleen jij, maar ook de kinderen aan het woord komen. Probeer kinderen te kiezen die waarschijnlijk iets positiefs gaan zeggen.

- Laat de leerlingen op een memoblaadje opschrijven: Wat ging goed? Wat wil je graag anders? Of noem het de TIP en TOPS. Dit laten opplakken op een groot vel en de volgende week weer bespreken.
- Evalueer de regels na een week. Stel ze zo nodig bij. Die dit na een aantal weken nog eens. Bijstellen blijkt overigens zelden nodig.
- Herhaal gedurende het schooljaar de regels regelmatig. Als zich incidenten voordoen, verwijs dan naar de afgesproken regels. Zorg er dus voor dat de regels niet “zomaar een velletje aan de muur zijn”.
- Maak de leerlingen verantwoordelijk voor hun groep (elkaar) en het lokaal.
- Negeer problemen niet, maar maak ze bespreekbaar. Daarmee zet je de toon over omgaan met elkaar.
- Bij gesprekken over normen in de groep kun het gesprek sturen door kinderen aan het woord te laten die vrijwel zeker een positieve norm benoemen.
- Bespreek expliciet met je groep van een “goede leider” is. Wat een goede leider doet en tot welke grens je de leider volgt. Je hebt een goede kans dat de leiders in je klas zich hiernaar gaan gedragen. Ze willen immers leider zijn!

Bijlage Checklist pestaanpak:

De 5 W's:

- Wie wordt er gepest?
- Wie pest (en)?
- Waarom wordt er gepest?
- Wie loopt mee/moedigt aan?
- Hoe (in welke vorm) wordt gepest/Wat gebeurt er precies?